

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАЦИОНАЛЕН ОСИГУРИТЕЛЕН ИНСТИТУТ

Обяснителна записка към баланса на Националния осигурителен институт - ДОО
към 30 септември 2020 година

Националният осигурителен институт (НОИ) е публична институция, която управлява държавното обществено осигуряване в Република България. НОИ администрира задължителното осигуряване за общо заболяване и майчинство, безработица, трудова злополука и професионално заболяване, инвалидност, старост и смърт. Националният осигурителен институт е компетентната българска институция по прилагане на правилата за координиране на схемите за социална сигурност и международните договори в областта на социалното осигуряване по отношение на паричните обезщетения за болест, майчинство и помощите при смърт, паричните обезщетения за безработица; пенсиите за старост, инвалидност и наследствените пенсии.

Националният осигурителен институт е юридическо лице, което се състои от Централно управление със седалище в град София и териториални поделения (ТП) във всеки от 28-те областни центрове на страната.

Функциите и основните му дейности са уредени с Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на Държавното обществено осигуряване (ДОО) за съответната година.

Общият брой на второстепенните разпоредители с бюджет към НОИ за периода 01.01.2020 г. – 30.09.2020 г. е 28:

1. ТП на НОИ - Благоевград
2. ТП на НОИ - Бургас
3. ТП на НОИ - Варна
4. ТП на НОИ - Велико Търново
5. ТП на НОИ - Видин
6. ТП на НОИ - Враца
7. ТП на НОИ - Габрово
8. ТП на НОИ - Добрич
9. ТП на НОИ - Кърджали
10. ТП на НОИ - Кюстендил
11. ТП на НОИ - Ловеч
12. ТП на НОИ - Монтана
13. ТП на НОИ - Пазарджик
14. ТП на НОИ - Перник
15. ТП на НОИ - Плевен
16. ТП на НОИ - Пловдив
17. ТП на НОИ - Разград
18. ТП на НОИ - Русе
19. ТП на НОИ - Сливен
20. ТП на НОИ - Силистра
21. ТП на НОИ - Смолян
22. ТП на НОИ - Стара Загора
23. ТП на НОИ - София -Град

24. ТП на НОИ - София – Област
25. ТП на НОИ - Търговище
26. ТП на НОИ - Хасково
27. ТП на НОИ - Шумен
28. ТП на НОИ - Ямбол

Балансът на НОИ към 30.09.2020 г. е изготвен в съответствие със Заповед № ЗМФ-1338/22.12.2015 г. на Министъра на финансите, Указания на Министерство на финансите (МФ) ДДС № 20/2004 г., ДДС № 6/2008 г., ДДС № 14/2013 г. и ДДС № 07/01.10.2020 г. относно представяне на тримесечните отчети за 2020 г.

Със Заповед № 1016-40-1549 от 30.12.2019 г. е утвърдена Счетоводната политика на НОИ за 2020 г. Същата е разработена в съответствие с действащото счетоводно законодателство, сметкоплана на бюджетните организации и всички нормативни документи, отнасящи се до дейността на бюджетните организации. Основната цел на единната счетоводна политика, прилагана в системата на НОИ е да даде сигурност, че информацията, съдържаща се във финансовия отчет, е надеждна и представя вярно и честно финансовото и имуществено състояние на НОИ.

Счетоводната политика на НОИ съдържа специфични принципи, правила и процедури за организация на отчетността при изготвянето и представянето на отчетите за касовото изпълнение на бюджета и извънбюджетните сметки и фондове и финансовите отчети.

При признаването и оценяването на представените в годишния финансов отчет за 2019 г. позиции са спазени регламентиранията в чл. 26 от Закона за счетоводството принципи, а именно:

➤ действащо предприятие - приема се, че предприятието е действащо и ще остане такова в предвидимо бъдеще; приема се, че предприятието няма нито намерение, нито необходимост да ликвидира или значително да намали обема на своята дейност;

➤ последователност на представянето и сравнителна информация - представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети, счетоводните политики и методите на оценяване се запазват и прилагат последователно и през следващите отчетни периоди с цел постигане на сравнимост на счетоводните данни и показатели на финансовите отчети;

➤ предпазливост - оценяване и отчитане на предполагаемите рискове и очакваните евентуални загуби при счетоводното третиране на стопанските операции с цел получаване на действителен финансов резултат;

➤ начисляване - предприятието изготвя финансовите си отчети, с изключение на отчетите, свързани с паричните потоци, на базата на принципа на начисляването - ефектите от сделки и други събития се признават в момента на тяхното възникване, независимо от момента на получаването или плащането на паричните средства или техните еквиваленти, и се включват във финансовите отчети за периода, за който се отнасят;

➤ независимост на отделните отчетни периоди и стойностна връзка между начален и краен баланс - всеки отчетен период се третира счетоводно сам за себе си, независимо от обективната му връзка с предходния и със следващия отчетен период, като данните на финансовия отчет в началото на текущия отчетен период трябва да съвпадат с данните в края на предходния отчетен период;

➤ същественост - предприятието представя поотделно всяка съществена група статии с подобен характер; обединяване на суми по статии с подобен характер се допуска, когато сумите са несъществени или обединяването е направено с цел постигане на по-голяма яснота; сумата по статия е съществена, ако пропуските и неточното представяне на позицията биха могли да повлияят върху икономическите решения на ползвателите, взети въз основа на финансовите отчети, или биха довели до нарушаване на изискването за вярно и честно представяне на имущественото и финансовото състояние, финансовите резултати от дейността, промените в паричните потоци и в собствения капитал;

➤ компенсиране - предприятието не извършва прихващания между активи и пасиви или приходи и разходи и отчита поотделно както активи и пасиви, така и приходи и разходи;

➤ предимство на съдържанието пред формата - сделките и събитията се отразяват счетоводно в съответствие с тяхното съдържание, същност и икономическа реалност, а не формално според правната им форма;

➤ оценяване на позициите, които са признати във финансовите отчети, се извършва по цена на придобиване, която може да е покупна цена или себестойност или по друг метод, когато това се изисква в приложимите счетоводни стандарти.

В съответствие с изискванията на чл. 16, ал. 1 от Закона за счетоводство в НОИ са утвърдени Правила за документооборота на счетоводните документи, които определят реда за движение на счетоводните документи в НОИ от момента на тяхното съставяне или получаване до окончателната им обработка (оформяне), движение, използване, предаване за съхранение в постоянния счетоводен архив и унищожаването им.

Към 30.09.2020 г. в НОИ се работи по:

- ОП „Развитие на човешките ресурси - "Проект BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността";

- проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“, финансиран по Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.

- проект BG05M90P001-1.105 "Подкрепа и защита на служителите на НОИ в условията на пандемия от COVID019", финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси.

Същите са намерили отражение в Баланса на НОИ към 30.09.2020 г., отчетна група „СЕС“.

Класификацирането на приходите и разходите е съобразно със сметкоплана на бюджетните организации, индивидуалния сметкоплан на НОИ и единната бюджетна класификация за 2020 година, утвърдена от министъра на финансите.

Приетият в Счетоводната политика подход за отписване на стоково-материални запаси при тяхното потребление е средно-претеглена величина (цена).

Текущото счетоводно отчитане в НОИ е организирано по определения със Закона за счетоводството ред и се извършва по способа на двустранното счетоводно записване.

Приходите и разходите на НОИ се формират на касова основа по параграфи и подпараграфи на Единната бюджетна класификация за съответната година и се отчитат в съответствие със сметкоплана на бюджетните организации по сметките от раздел 6 „Сметки за разходи“ и раздел 7 „Сметки за приходи, трансфери и преоценки“.

Счетоводните записвания на стопанските операции се осъществяват в хронологичен ред, синхронизирано на синтетично и аналитично ниво.

Групирането и разпределението на разходите по икономически елементи е съобразено със спецификата на отделните структурни звена и дейностите, извършвани от НОИ.

За счетоводното отчитане на стопанските операции се използва единен за цялата система на НОИ web базиран счетоводен програмен продукт “Торнадо”, което значително намалява времето за обработка на първичните счетоводни документи, извеждане на необходимите справки в искания разрез, извършване на текущо наблюдение на счетоводната отчетност в ТП на НОИ, което от своя страна минимизира риска от допускане на грешки.

Съгласно указанията на Министерството на финансите, отчетността в НОИ е организирана в три отчетни групи – „Бюджет“, „Сметки за средства от Европейския съюз“ и „Други сметки и дейности“.

За тези отчетни групи НОИ изготвя баланс на:

➤ Национален осигурителен институт - Държавно обществено осигуряване - код 5500;

➤ Национален осигурителен институт - Учителски пенсионен фонд (УчПФ) - 5591;

➤ Национален осигурителен институт - фонд "Гарантирани вземания на работници и служители" (ГВРС) - 5592

В обхвата на групата "Бюджет" се включват активите, пасивите, приходите и разходите, произтичащи от бюджетната дейност.

Отчетна група „СЕС“ включва аналогично същите елементи, но финансирани по силата на оперативни програми (съгласно ДДС № 6/2008 г.), международни проекти и програми, други средства от Европейския съюз, съответно отчитащи се в посочената група.

В отчетна група „ДСД“ се отчитат получените от НОИ чуждите средства, капитализацията на дълготрайните материални активи, изписани на разход при придобиването им в отчетни групи „Бюджет“ и „СЕС“.

Всички второстепенни разпоредители с бюджет (ВРБ) в системата на НОИ изготвят самостоятелен баланс.

Чрез прилагането на въведената счетоводна система се цели осигуряване на всеобхватно хронологично регистриране на счетоводните операции, получаване на аналитична и обобщена информация по счетоводен път, представяща най-точно и по най-подходящ начин годишните финансови отчети на предприятието, междинно и годишно приключване на счетоводните регистри, изменения в извършените счетоводни записвания чрез съставяне на коригиращи счетоводни статии, прилагане на утвърдения от ръководителя на предприятието индивидуален сметкоплан, прилагане на утвърдена от ръководителя на предприятието счетоводна политика.

Счетоводното отчитане на извършените разходи и приходи от ликвидация на ДМА се подчиняват на общите правила за отчитане - разходите се отразяват по сметките от гр. 60 "Разходи по икономически елементи", а приходите по сметките от гр. 71 "Приходи от продажби на активи и услуги и доходи от дялови участия".

Съгласно заповед № ЗМФ-1338 от 22.12.2015 г. на министъра на финансите и на основание чл. 166, ал. 2 от Закона за публичните финанси, НОИ изготвя консолидиран финансов отчет за периода 01.01.2020 г. – 30.09.2020 г., който включва:

- ❖ Баланс към 30.09.2020 г.;
- ❖ Отчет за приходите и разходите;
- ❖ Отчет за касовото изпълнение на бюджета, сметките за средствата от Европейския съюз и сметките за чужди средства, обобщен за НОИ и второстепенните разпоредители с бюджет към него;
- ❖ Обяснителна записка.

Отчетът е изготвен в лева, като степента на точност на стойностите в него е до втория знак след десетичната запетая.

Спазени са изискванията на Закона за счетоводството, Сметкоплана на бюджетните организации, Единната бюджетна класификация за 2020 г., указанията, дадени с ДДС № 20/14.12.2004 г. на Министерство на финансите. относно прилагането на Националните счетоводни стандарти (НСС) от бюджетните предприятия, както и издадените през следващите години от МФ – дирекция "Държавно съкровище" писма и указания по отделни въпроси, касаещи отчетността на бюджетните организации, и утвърдената Счетоводна политика на НОИ.

Във финансовия отчет на НОИ към 30.09.2020 г. са обобщени отчетите на 28-те второстепенни разпоредители с бюджет.

Текущо през годината не се извършва приключване на приходните и разходните сметки със сметки 1101 „Акумулирано изменение на нетните активи“ и 1201 „Изменение на нетните активи за периода“.

Възстановени приходи и разходи, включително и от предходни години се отчитат в намаление на съответния параграф, по който първоначално са били отчетени.

През месец януари са сторнирани начислените към 31.12.2019 г. разходи за провизии на персонала по реда на СС 19 и т.19.7 от ДДС № 20/14.12.2004 г. по сметка 4230 “Провизии за бъдещи плащания към персонала“. Сторнирани са и начислените разходи за провизии за изплатени допълнителни възнаграждения (вкл. и припадащите се осигурителни вноски) през месец януари 2020 г., отнасящи се за 2019 г. През 2019 г. за начислените по реда на т. 9 от ДДС № 01/23.01.2013 г. суми са взети съответните счетоводни записвания по сметка 4973 „Коректив за задължения към персонала - местни лица“ за възнагражденията и припадащите се осигурителни вноски съгласно т. 19.7.8 и т. 49.2 от указание на МФ ДДС № 20 от 14.12.2004 г. Сторнирани са начислените по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ разходи за 2019 г., платени през 2020 г. и начислените по сметка 4961 „Коректив за вземания от местни лица“ вземания по фактури за 2019 г., приходите по които са постъпили през 2020 г.

Корективите за задължения към доставчици, местни лица са отразени по сметка 4971 „Коректив за задължения към доставчици - местни лица“ като крайното кредитно салдо към 31.12.2019 г. е в размер на 640 231 лв. В съответствие с т. 49 от ДДС 20/2004 по сметката са начислени всички разходи за отопление, вода, телефон, наеми и други, независимо от това, че фактурирането от доставчиците и получаването на фактурите е през 2020 г., предвид обстоятелството, че разходите се начисляват през периода, през който са възникнали, независимо дали е извършено плащане. Същите през месец януари 2020 г. са сторнирани.

Съгласно раздел V от ДДС № 14/30.12.2013 г. в баланса на НОИ към 31.12.2019 г. са отразени като коректив неусвоените суми от получени помощи и дарения от страната или от чужбина, отчетени текущо през годината като приход по сметките от подгрупа 74 „Помощи и дарения от страната и чужбина“, които през месец януари 2020 г. са сторнирани.

Крайното кредитно салдо по задбалансова счетоводна сметка 9200 „Поети задължения по договори“ в размер на 18 269 270 лв. отразява наличните към 30.06.2020 г. ангажименти по сключени договори.

ОТЧЕТНА ГРУПА “БЮДЖЕТ”

I. АКТИВ НА БАЛАНСА.

Сумата в актива на баланса в раздел А. Нефинансови активи е в размер на 72 379 553 лв., която се разпределя както следва:

Група I. Дълготрайни материални активи (ДМА) е с отчетна стойност 69 592 627 лв.

В сравнение с предходния отчетен период ДМА имат намаление от 258 972 лв. Структурата на ДМА е както следва:

1. **Сгради** с отчетна стойност 55 454 047 лв. По този елемент от баланса се наблюдава намаление спрямо предходния период в размер на 754 326 лв., формирано от:

- приключен основен ремонт на сграда в ТП на НОИ София град 145 034 лв.;
- извършен ремонт на помещения в сградата на ЦУ на НОИ – 18 136 лв.;
- начислени амортизации в размер на (-) 917 496 лв.

2. **Компютри, транспортни средства и оборудване** на обща стойност 10 839 949 лв. По този елемент от баланса се наблюдава намаление спрямо предходния период в размер на 241 855 лв. формирано от:

- начислени амортизации в размер на -2 075 101 лв.;
- отписана амортизация за 26 795 лв.;
- придобити компютри за 480 312 лв.;
- придобита пожаро известителна система в ТП на НОИ Силистра за 9 627 лв.;
- придобита пожаро известителна система в ТП на НОИ София град за 6 906 лв.;
- придобита система за видеонаблюдение и СОТ в НОИ София град за 11 485 лв.;
- придобита термопомпа за система за отопление в НОИ София град за 74 663 лв.;
- придобити други МСО в ТП на НОИ София град за 3 837 лв.;
- придобита пожаро известителна система в ТП на НОИ Търговище за 7 763 лв.;

- придобита система за видеонаблюдение в ТП на НОИ Търговище за 2 994 лв.;
- закупен бойлер ТП на НОИ Ямбол за 960 лв.;
- придобита термокамера в ЦУ на НОИ за 3 600 лв.;
- отписани активи в ТП на НОИ Силистра за 3 296 лв.;
- придобит UPS в ТП на НОИ Пазарджик за 5 699 лв.;
- увеличена стойност на асансюр в ТП на НОИ Бургас за 12 600 лв.;
- придобити 560 бр. компютри със средства от ЕС по оперативна програма за 684 096

лв.

- придобити 2 бр. сървъри със средства от ЕС по оперативна програма за 477 480 лв.;
- бракуване 2 бр. служебни автомобили в ТП на НОИ Ловеч за 4 200 лв.;
- предаден безвъзмездно автомобил от ТП на НОИ Ямбол за 2 100 лв.;
- придобит 1 бр. UPS в ЦУ на НОИ за 7 294 лв.;
- придобити 30 бр. скенери за 29 847 лв.;
- бракуване 1 бр. служебен автомобил в ЦУ на НОИ за 3 116 лв.

3. **Стопански инвентар и други ДМА** на стойност 195 152 лв., или намаление спрямо предходния период с 22 326 лв., формирано от:

- начислени амортизации в размер на 22 326 лв.;

4. **ДМА в процес на придобиване** на стойност 1 098 119 лв., или увеличение спрямо същия период на предходната година в размер на 759 535 лв., формирано от:

- приключен основен ремонт на сграда в ТП на НОИ София град за 282 676 лв.;
- извършени разходи за основен ремонт на помещения в ТП на НОИ София град за

48 383 лв.;

- извършени разходи за проект за енергоспестяващи мерки и СМР в сграда на ЦУ на НОИ за 581 485 лв.;

- извършени разходи за основен ремонт на административна сграда в ТП на НОИ Кърджали за 412 343 лв.

5. **Земни, гори и трайни насаждения на стойност** 2 005 360 лв., без промяна спрямо предходния отчетен период.

В група **II. Нематериални дълготрайни активи** са отчетени 2 007 288 лв., или намаление спрямо предходния период с 393 075 лв., формирано от:

- начислени амортизации в размер на 661 791 лв.;
- придобити 3 бр. лицензи за внедряване на добри практики ЦУ на НОИ за 268 716 лв.

В група **III. Краткотрайни материални активи** са отчетени 779 637 лв. Увеличението спрямо предходния период е в размер на 39 489 лв. и се дължи основно на закупени краткотрайни материални активи, горива, канцеларски материали и консумативи, хартия, консумативи и резервни части за хардуер и др. Материалните запаси се завеждат по доставна стойност, а отписването на стоково-материалните запаси при тяхното потребление се извършва по метода на средно-претеглената стойност. Спазени са изискванията, съгласно указания ДДС № 20/14.12.2004 г. на МФ, активите в употреба под прага на същественост да не се водят в баланса, като за целите на отчетността, същите се отразяват задбалансово.

В раздел Б. Финансови активи в баланса са отчетени 251 582 190 лв., както следва:

Първата отчетна група **I. Дялове, акции и други ценни книжа** е в размер на 68 474 000 лв. В тази отчетна група се отчита дяловото участие на НОИ в търговски дружества с държавно участие. Търговското дружество, в което НОИ има участие е „Профилактика рехабилитация и отдих“ ЕАД (ПРО ЕАД). Правата на Едноличен собственик на капитала се упражняват от Надзорния съвет на НОИ.

Във втората отчетна група **II. Вземания от заеми** НОИ няма отчетени стойности.

Отчетените средства в третата отчетна група **III. Други вземания** са в размер на 60 162 530 лв., или увеличение спрямо предходния период от 8 308 465 лв, както следва:

Публични държавни/общински вземания – Вземания по наказателни постановления отразени в сметка 4301 „Вземания от данъци, осигурителни вноски, такси и административни глоби и санкции” и са в размер на 586 384 лв., като е отчетено намаление

спрямо предходната година в размер на 388 215 лв. Към 30.09.2020 г. размерът на събираните от НОИ вземания по наказателни постановления е 62 095 лв.

Вземания от клиенти – 16 906 лв., или увеличение в размер на 9 485 лв., спрямо предходния отчетен период. В увеличението на баланса са отразени начислените и постъпилите вземания от клиенти, отчетени по сметка 4110 „Вземания от клиенти от страната” и начислените и сторнирани корективи за вземания от клиенти, отчетени по сметка 4961 „Коректив за вземания от местни лица“.

Предоставени аванси са в размер на 1 267 479 лв., или намаление в размер на 197 814 лв. Увеличението на средствата, отчетени от ЦУ и ТП на НОИ представлява закрити аванси, платени по сключени договори с доставчици, както и платени към 30.09.2020 г. аванси за разходи, съгласно ДДС № 3/2009 г.

Вземания от подотчетни лица – неотчетени аванси в размер на 60 лв.

Други вземания – 58 291 702 лв. или увеличение в размер на 8 884 949 лв., което се формира както следва:

1. Във връзка с промените по т. 2, ал. 2, чл. 20 от Кодекса за социално осигуряване (обн. ДВ 106 от 2013 г. в сила от 01.01.2014 г.), касаещи вземанията, установени с разпореждания по ревизионни актове и изключването им от обхвата на средствата, отчетатани като приход по бюджета на НОИ, движението на средствата по вземания, установени с разпореждания по ревизионни актове се отчетат като “възстановен разход” за съответния фонд, от който е изплатено обезщетението. Вземанията от главници по разкрити надвзети пенсии са отразени в сметка 4279 „Вземания за възстановяване на пенсии”. Към 30.09.2020 г. остатъкът от начислени и несъбрани главници по надвзети пенсии е 3 139 496 лв., като размера на главниците за събиране от НОИ е 1 016 573 лв. Вземанията по надвзети социални плащания за неправомерно получени обезщетения за безработица и временна неработоспособност са отразени в сметка 4287 „Вземания за възстановяване на помощи и други трансфери към домакинства - местни лица” и са в размер на 5 765 979 лв., от тях главници за събиране от НОИ в размер на 3 083 835 лв. (Таблица 1). В същите счетоводни сметки са отразени и предадените за събиране от НАП вземания по главници, като за целта е въведена допълнителна аналитичност „вземания“, чрез която са диференцирани на вземания, събирани от НОИ и вземания, събирани от НАП. Вземанията, предадени за събиране от НАП са в размер 5 329 357 лв., в т. ч. надвзетите пенсии – 2 122 924 лв., наказателни постановления – 524 289 лв., обезщетения за безработица и обезщетения за временна неработоспособност – 2 682 144 лв. (Таблица 2).

Таблица 1

Вземания от главници, събирани от НОИ

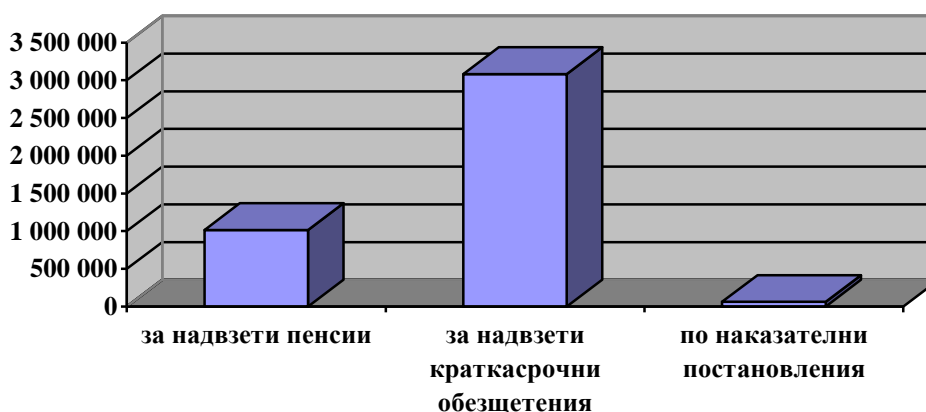
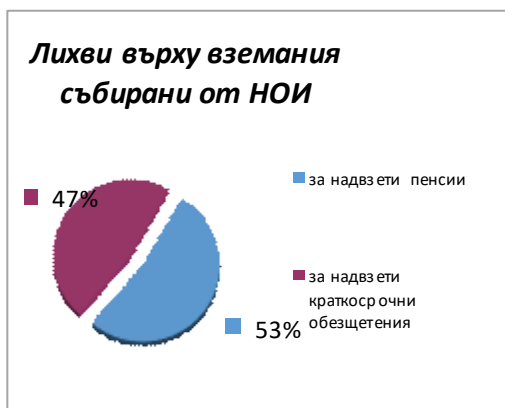

Таблица 2

2. Лихвите върху вземанията на НОИ са отразени в сметка 4871 „Начислени лихви върху други вземания от местни лица” и са в размер 6 490 067 лв. От тях за събиране от НОИ са 1 498 256 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 702 800 лв.; лихви по надвзети пенсии – 795 456 лв.) и предадените за събиране от НАП са 4 991 811 лв. (лихви по краткосрочни вземания – 2 872 592 лв.; лихви по надвзети пенсии – 2 119 219 лв.).

3. В размера на вземанията в баланса на НОИ по сметка 4887 "Вземания от други дебитори - местни лица (приходно-разходни позиции)" са включени вземания по § 9 от ПЗР на КСО в размер на 70 042 лв., вземания по кредитни известия в размер на 24 784 лв., вземания по надвзети пенсии по изпълнителни дела в размер на 212 295 лв., както и вземания по съставени ревизионни актове на прекратени осигурители във връзка с извършени разходи за окомплектоване на архивна документация - за приемане и съхранение на разплащателните им ведомости в размер на 15 678 лв. (10 753 лв. - събирани от НОИ и 4 925 лв. - събирани от НАП).

4. За отчитане на средствата за безработица, изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната се ползва разчетната

сметка 4858 “Други вземания от други държави (финансиращи позиции)”. Размерът на тези средства към 30.09.2020 г. е 5 153 лв.

5. В размера на други вземания се включват и дължимите от служители удържани суми от възнаграждения, отчетени по сметка 4213, чиято стойност е 1 823 лв.

6. В размера на другите вземания се включват и дължимите осигурителни вноски за ДОО от НЗОК, чиято стойност е 641 967 лв. намалени с размера на дължимите от НОИ осигурителни вноски за ДОО на наети лица по програми „Временна заетост” и лица по извънтрудови правоотношения за месец декември 2019 г., платени през месец януари 2020 г.

7. В размера на други вземания се включва и сумата по сметка 4655 „Разчети между централния бюджет и социалноосигурителни фондове за поети осигурителни вноски”. По сметката текущо се отразяват разчетите с Министерство на финансите за осигурителни вноски за бюджетни разпоредители на централизирано разплащане за ДОО. Към 30.09.2020 г. е формирано вземане на НОИ от централния бюджет в размер на 19 869 505 лв.

8. Сметка 5081 „Левови преводи между сметки на бюджетни организации в процес на сепарация към края на периода” – 22 054 913 лв. По сметката се отразяват сумите на път в края на периода от ТП на НОИ и НАП.

В група **IV. Парични средства** е отразена наличността по левови и валутни бюджетни сметки на НОИ в края на периода, която е в размер на 122 945 659 лв. Същата представлява наличност по левови и валутни сметки. По силата на Европейски регламенти и международни договори изплащането на част от пенсиите, отпуснати по българското законодателство, се извършва чрез осигурителните институти на Германия, Украйна, Молдова, Русия и Турция, а в останалите случаи се насочват директно по банковите сметки на правоимащите лица. Сумите, получени за пенсии от горепосочените осигурителни институти (без Турция) се изплащат от бюджетната ни сметка в БНБ, когато правоимащите лица са декларирали левови банкови сметки, а в случаите на посочени банкови сметки в евро, преводите се реализират чрез УниКредит Булбанк. Левовата равностойност на остатъка по валутните сметки в края на периода е в размер на 629 338 лв. В НОИ е възприета счетоводна политика за ежемесечна преоценка на валутните средства по банковите сметки, като положителните и отрицателни преоценки се отразяват в кредита и дебита на сметка 7804 „Преоценки на финансови активи (финансиращи позиции)”.

В раздел **В. Задбалансови активи** в отчетна група “Бюджети и бюджетни сметки” е отразена сумата от 173 084 566 лв. Отчетените средства представляват получени и възстановени банкови гаранции, учредени по повод изпълнението на договорни ангажименти, обвързани с бюджетни средства, чужди ДМА, начислени условни вземания за средства за реимбурсация за изплатени парични обезщетения за безработица на лица, пребиваващи в други държави и материални запаси, краткотрайни активи в употреба с характер на ДМА, подлежащи на задбалансово отчитане и активи със стойност под прага на същественост. Увеличението спрямо предходния период е в размер на 15 885 119 лв. и основно е формирано от начислени условни вземания за реимбурсация, чийто размер е 159 600 016 лв., предоставени банкови гаранции, осигуряващи изпълнението на сключени договори от НОИ.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА.

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 141 087 003 лв. Отразено е увеличение в нетните активи през отчетния период в размер на 175 894 678 лв.

В раздел Б. Пасиви и приходи за бъдещи периоди, средствата са разпределени както следва:

В група **I. Дългосрочни задължения** няма отчетени стойности.

В група **II. Краткосрочни задължения** са отчетени средства в размер на 7 395 437 лв., като е формирано намаление от 46 575 798 лв. по статии, същото е разпределено както следва:

1. *Задължения към доставчици* – 12 734 лв. или намаление в размер на 2 639 028 лв. Средствата са отчетени от администрацията на НОИ и второстепенните разпоредители с бюджет.

2. *Задължения за пенсии, помощи, стипендии, субсидии*- в размер на 2 193 лв. , или намаление спрямо предходния период в размер на 41 996 349 лв.

3. *Задължения за данъци, мита и такси* в размер на 151 190 лв. или намаление спрямо предходния период с 69 117 лв. Сумата се формирана от начислен данък добавена стойност и данък за месец декември 2019 г., платен през месец януари 2020 г. В тази статия на баланса са отчетени и разчетите на ЦУ и ТП на НОИ във връзка с начислените и платени средства за данък върху приходите на бюджетните организации и данък върху разходите, съгласно ЗКПО.

4. *Задължения за осигурителни вноски* в размер на 712 823 лв. или увеличение спрямо предходната година с 712 509 лв.

5. *Задължения към персонала* в размер на 24 459 лв. или намаление спрямо предходния период с 2 168 613 лв. Основно формираното намаление е в резултат на сторнирани през месец януари 2020 г. начислени разходи за допълнителни възнаграждения за постигнати резултати (ДВПР) за четвърто тримесечие на 2019 г., включително и припадащите се осигурителни вноски. Възнагражденията са изплатени през месец януари 2020 г.

6. *Други краткосрочни задължения* в размер на 6 492 038 лв. или намаление спрямо предходния период с 415 202 лв. Сумата във финансовия отчет на НОИ за други краткосрочни задължения се формира от салдата по следните счетоводни сметки:

- 4675 „Разчети със социалноосигурителни фондове“ - за събрани средства и извършени плащания 5 150 498 лв. По сметка 4675 са отразени събраните от НАП суми от осигурителни вноски за УчПФ и ГВРС, постъпили по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2019 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през януари 2020 г., съответно постъпилите суми по сметката на НОИ за ДОО в БНБ през месец декември 2018 г. и прехвърлени по сметките на УчПФ и ГВРС през месец януари 2019 г.

- 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ – 144 802 лв. или формирано намаление с 372 992 лв. Тази сума се формира от извършени разходи по проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертната на работоспособността“ и проект №2016-BG-IA-0031 "Осигуряване на електронен обмен на социалноосигурителна информация между България и ЕС".

- 4831 „Временни депозити, гаранции и други чужди средства от местни лица“ – 827 191 лв. или увеличение спрямо предходен период в размер на 14 329 лв. В счетоводната сметка са отразени задължения на НОИ към клиенти от внесени парични гаранции, осигуряващи изпълнението на сключени договори от НОИ към 30.09.2020 г.

- 4853 Др.задълж.към държави (ПР позиц.)-Пенсии -398 лв.

- 4854 „Други задължения към други държави (финансиращи позиции)“ – 319 115 лв. или намаление спрямо предходен период в размер на 75 826 лв. По счетоводната сметка са отчетени средствата за пенсии, получени от други държави и изплатени съгласно изискванията на съответните международни спогодби чрез търговските банки в страната.

- 4897 „Задължения към други кредитори - местни лица“ – 50 033 лв.;

В група III. Провизии и приходи за бъдещи периоди – към 30.09.2020 г. са отчетени средства в размер на 1 309 555 лв., или увеличение в размер на 953 803 лв. В тази

група са включени възникнали задължения по съдебно дело, по което НОИ е осъден да заплати на ответната страна неоснователно получена банкова гаранция, неплатени договорни задължения по договори, сключени с оглед изпълнение на предварителен договор, лихва за забава по изпълнение на договора, законната лихва за периода и разноски по делото, присъдени от първа и въззивна инстанция.

В раздел В. Задбалансови пасиви от пасива на баланса в отчетна група “Бюджет” е отразена сумата от 15 902 208 лв.

В позициите “Задбалансови пасиви” са включени само условните пасиви, а не салдата на всички задбалансови пасивни сметки. В салдото не са включени салдата по сметки от подгрупи 980 „Поети ангажменти за разходи - потоци“ съгласно т. 36, Раздел V от указанията за попълване на макета на баланса. Средствата, отчетени в този раздел от пасива представляват наличните в края на периода средства по сключени договори с доставчици на стоки и услуги, преди да е извършена доставката или услугата. Поетите по сключени договори ангажменти към 30.09.2020 г. са в размер на 8 594 624 лв., отразени по кредитния оборот на сметка 9200 „Поети ангажменти за разходи – наличности”, а реализираните ангажменти, отразени по дебитния оборот са в размер на 12 137 633 лв. Възникналите ангажменти за разходи с незабавна реализация, отразени по дебитния оборот на сметка 9801 „Възникнали ангажменти за разходи с незабавна реализация” са в размер на 1 726 609 063 лв., основна част от които са изплатени краткосрочни обезщетения. Извършените корекции по поети ангажменти по сключени договори са отразени по дебитния и кредитния обороти на сметка 9808 „Корекции в обема/стойността на поетите ангажменти за разходи” са в размер на 930 651 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА „СМЕТКИ ЗА СРЕДСТВА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ”

В стопанска област „Сметки за средства от Европейския съюз“ са отразени извършените разходи по проекти - „Развитие на човешките ресурси - "Проект № BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността“, по проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“ и "Подкрепа и защита на служителите на НОИ в условията на пандемия от COVID019" проект BG05M90P001-1.105, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси“.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

В раздел **Б. Финансови активи** в баланса е записана сумата от 352 340 лв. или намаление спрямо предходния период в размер на 515 073 лв. Отчетените средства са формираны както следва:

1. Предоставени аванси по сметка 4020 „Доставчици по аванси“ за изплатени суми по договори в размер на 207 538 лв.

2. Вземания по сметка 4685 „Разчети със сметки за средства от Европейския съюз на социалноосигурителни фондове за постъпили и разходвани средства“ в размер на 144 802 лв., формирано от извършени разходи по международен проект BG05SFOP001-1.008 „Развитие и въвеждане на Институционалната архитектура на НОИ за приоритетни процеси, свързани с пенсиите и предоставяне на електронни административни услуги“ и проект „Развитие на човешките ресурси - "Проект Ns BGO5M90P001-3.016 „Изграждане на система за контрол върху експертизата на работоспособността“

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** на ред Разполагаем капитал е отразена сума в размер на 13 300 лв. Формираният изменение в нетните активи от отчетния период е в размер на (-26 680) лв.

В раздел **Б. Пасиви и отсрочени постъпления** – не е отразена сума към 30.09.2020 г.

В раздел **В. Задбалансови пасиви** в отчетна група СЕС са отчетени 705 406 лв.

ОТЧЕТНА ГРУПА “ДРУГИ СМЕТКИ И ДЕЙНОСТИ”

За отчитане на разходите за придобиване на активи, които се изписват на разход при тяхното придобиване – земи (с изключение на прилежащите към сгради и съоразения земи), инфраструктурни обекти, активи с историческа и художествена стойност, активи предназначени за специални дейности по отбраната и сигурността и книги за библиотеки се използват сметките от подгрупа 607 “Наеми и разходи за инфраструктурни обекти, земя и други активи и активи с художествена и историческа стойност”. Спазено е изискването за балансовото признаване (капитализиране) на изписаните като текущ разход дълготрайни активи в сметки от група 22 “Дълготрайни активи, капитализирани в отчетна група (стопанска област) “Други сметки и дейности”.

I. АКТИВ НА БАЛАНСА

Сумата в актива на баланса раздел **А. Нефинансови активи** е в размер на 1 069 201 лв.

В група I. Дълготрайни материални активи - промяна в размера на отчетените активи на 1 069 201 лв., или намаление спрямо предходната година с 43 581 лв., което представлява разлика между начислените за периода амортизации на инфраструктурните обекти.

В раздел Б. Финансови активи е отразена сума в размер на 5 757 413 лв.

В група IV. Парични средства - съгласно указания, предоставени от дирекция „Държавно съкровище“ на Министерството на финансите, отнасящите се за месеца добавки за чужда помощ, подлежащи на превеждане на АСП, следва до края на месеца да се преведат по сметката за чужди средства на НОИ. Преводът на горепосочените средства от ТП на НОИ към сметката за чужди средства в БНБ се осъществява в предпоследния ден на месеца, за който се отнасят. Към 30.09.2020 г. салдото по тази сметка е в размер на 5 757 413 лв.

II. ПАСИВ НА БАЛАНСА

В раздел **А. Капитал в бюджетните предприятия** е отразена сума. в размер на 1 069 201 лв. Формирано е намаление в нетните активи от отчетния период е в размер на (-43 581) лв.

В раздел **Б Други краткосрочни зъдължения** е отразена сума в размер на 5 757 413 лв., представляваща подлежащи на превеждане средства на добавки за чужда помощ.

ГЛАВЕН СЧЕТОВОДИТЕЛ:

ДИМИТЪР НЕДЯЛКОВ

РЪКОВОДИТЕЛ:

ИВАЙЛО ИВАНОВ